

Karlova Univerzita
Filozofická fakulta
Ústav pro dějiny umění

Posudek školitele:

Petr Vilém Koluch

Vliv Wagnerovy školy na architekturu jižní Moravy

V úvodu posudku bych chtěl uvést, že práce byla se školitelem konzultována zcela minimálně. S definitivní podobou včetně závěru jsem měl možnost se seznámit až po jejím oficiálním odevzdání.

Diplomant si zvolil velice zajímavé a pro bakalářskou práci náročné téma. Jeho naplnění by odpovídalo spíše práci magisterské. Tato architektonická činnost je současně delší dobu poměrně podrobně mapována, a to jak u nás, tak v Rakousku. Slibné možnosti pro nový pohled se ale nesporně týkaly řady staveb z jižní Moravy.

Obsáhlá práce (93 stran textu, 159 příloh), je dělena do několika samostatných částí. Na počátku se autor obsáhle zaobírá kulturně politickou situací.

Ve třetí kapitole „Vídeňská moderna jako východisko z krize hodnot“ se objevuje řada zajímavých postřehů. Je nepochybně pravda, že v kapitole shromážděné poznatky výše uvedenou tezi podporují. Současně se ale již zde objevuje problém, který prostupuje celou práci. Jedná se mnohdy o působivé zkratky, které by při podrobnějším prověřování patrně neobstály, přesněji, byly by pouhou částí daleko složitější a mnohvrstevnatější reality.

Čtvrtá kapitola se zaobírá vlastním tématem. Plasticky je zde představen Otto Wagner a jeho škola. Tuto část považuji za nejkvalitnější z celé práce. V části „Vídeňská moderna a její reflexe“ se objevuje řada velkých témat. Jestliže je ale v této kapitole například otevřen zajímavý, ale současně neobyčejně citlivý vztah moderna – postmoderna, bylo by třeba téma rozvést podrobněji a do větší hloubky.

Šestá kapitola se pak věnuje vlastnímu tématu, tedy obecnějšímu úvodu k projevům wagnerianismu na jižní Moravě. Až na straně 67 pak se autor začíná věnovat konkrétním objektům při sledování vlivů na místní architektury.

Jak již z předešlého vyplynulo, určitým problémem je šíře záběru. Pro řadu možných pohledů zbývá v textu poměrně málo prostoru na nejpodstatnější část věnovanou analýze vybraných architektonických děl a hledání jejich vazeb na adekvátní předlohy.

Je nesporné a již dlouhodobě prokázané, že jižní Morava měla nejužší vztah právě k Vídni. Současně by ale rozhodně nebylo na škodu, zabývat se alespoň orientačně obdobnými stylovými projevy v dalších regionech, v našem případě zejména Čechami. Teprve při tomto porovnání by bylo možné prokazatelně určit, co je skutečně bezprostředním odrazem vídeňského prostředí a co naopak odpovídá obecnému (či přesněji obecnějšímu) dobovému výrazu, dobové stylové rovině.

Jako největší problém vidím v autorově až nečekané suverenitě projevující se zvláště výraznou zkratkou, často užívanou při tvorbě textu. Mnohé soudy jsou formulovány velice jednoznačně, byť zde lze najít řadu dalších možných aspektů. Při diplomantově nezkušenosti i potížím s odborným názvoslovím pak na první pohled velice působivý text dostává mnohdy značné trhliny.

Pokud by byly omezeny úvodní kapitoly zasahující do řady oblastí, zbylo by místo a zřejmě i čas na vlastní heuristickou práci spočívající na analýze vybraných objektů.

K těmto kritickým připomínkám lze uvést několik příkladů:

„Dům byl čtvercového funkcionalizujícího tvaru s křížovým půdorysem vycházejícím z vilových staveb Andrea Palladia s centrální vnitřní halou, s vnitřním prostorem utvářeným Raumplánem...“ (což je v podstatě celý rozbor objektu, str. 65). Tato zkratka vrší řadu individuálních pojetí do jednoho amalgámu, kterému, přiznám se, nerozumím.

Analýza je někdy nepřesvědčivá, až zavádějící: „Dům je zajímavý především kontrastem mezi hladkou fasádou přízemí a třemi vertikálně spojenými trojbokými arkýři obytných pater, které vnášely do uliční fronty barokní dynamismus.“ (str. 65). Arkýře nejsou propojené, odkaz na baroko je velice diskutabilní.

Popis je většinou nemístně zjednodušený a místy i chybný. Např.: „Jednalo se o patrový objekt čtvercového půdorysu s mansardovou střechou tvořenou vysokými štítovými valbami, vikýři, postranními věžemi a soklem z lomového kamene.“ (str. 91) Termín „štítová valba“ neznám, jedná se o nepravou mansardovou valbovou střechu. Autor i jinde uvádí nezvyklé názvy jako např.: „trámování“ (obr. 42).

Závěr o dvou stranách textu je rozsahem i obsahově nedostatečný. Nejedná se o finále práce, ale spíše o resumé. Jakoby autorovi docházel čas a této oblasti se nemohl (oproti velice obsažným úvodním kapitolám) věnovat.

Obrazová dokumentace je vhodně provázána odkazy s textem. S ohledem na značný počet příkladů však někdy poměrně nekvalitní fotografie zachycují stavbu pouze jediným záběrem. Patrně užší výběr staveb by práci rozhodně prospěl. Autor by se pak mohl objektům věnovat podrobněji. Nebyly by pak uváděny často jen obecné teze a tvrzení by vycházela z jasně formulovaných zdůvodnění (příklady viz výše).

Za zásadní pochybení považuji naprostou absenci půdorysů, což ostatně odpovídá i textu, který dispozice řeší jen někdy a pak většinou velice obecně. Vždyť právě dispozice odrážela řadu zásadních dobových proměn.

V seznamu literatury postrádám práce přehledového charakteru, který by nepochybně prospěl při srovnání dané oblasti s obecnějšími dobovými trendy.

Práci by prospěla konečná jazyková redakce.

Závěr:

S výhradami, ale současně s ohledem na obecnější kulturně historické kapitoly doporučuji práci k obhajobě.

5. 6. 2017

Ing. Petr Macek, PhD.